

Bevezető

Vayerné Zibolen Ágnes (1919–1999) harminc évvel ezelőtt írt sorai – „hazai kutatásunk a sokszorosító eljárással készülő illusztrációk művészettörténeti forrásértékének kiaknázását, sőt forrásanyagának meghatározását is napjainkig elhanyagolta”¹ – alapvetően ma is helytállóak ugyan, az utóbbi egy-két évben azonban a sokszorosított grafika iránti érdeklődés hazai élénkülése figyelhető meg. 2012-ben a képes sajtó történetét nagyszabású kiállítás (Budapesti Történeti Múzeum – OSZK)² mutatta be, illetve ehhez kapcsolódó tudományos konferencia tárgyalta.³ Könyv-illusztrációkkal is foglalkozott a 2012. szeptember 7–8-án a debreceni Déri Múzeumban rendezett, Olvasható kép, látható szöveg című konferencia több előadása. A Szépművészeti Múzeumban és a Nemzeti Galériában párhuzamos kiállítások mutatták be Honoré Daumier (1808–1879) és Faragó József (1866–1906) karikatúráit. Napvilágot látott egy, az illusztrációk tipológiájával foglalkozó tudományos kiadvány,⁴ valamint a jelen folyóiratszám szerkesztőjének kutatásai nyomán Blaschke János rézmetsző oeuvre-katalógusa.⁵ Bár nem magyarországi sokszorosított grafikákat dolgoz fel, fontos állomása a kutatásnak és az ismeretanyag megosztásának az a 2012-ben az internetre került adatbázis, mely a Szépművészeti Múzeum 1620 előtt keletkezett olasz és francia metszeteit mutatja be (www.printsanddrawings.hu).

Tematikus folyóiratszámunkkal ezeket a törekvéseket igyekszünk folytatni és kibővíteni. Hazai és külföldi szerzőink esettanulmányokon keresztül mutatják be a sokszorosított grafika funkciójának, jellegének, elismertségének, a képzőművészeti mezőben elfoglalt helyének változását. A műfaj kutatásakor a hagyományos művészettörténeti módszerek mellett az utóbbi időben itt-hon is előtérbe került egyrészt a művelődéstörténethez, a könyvtörténethez, az irodalomtörténethez és a szociológiához sok szállal kapcsolódó olvasó- és olvasáskutatás, másrészt a kép-szöveg elméletek, melyek eredményeit szerzőink is hasznosították.

Papp Júlia

¹ *Művészet Magyarországon 1780–1830*. Kiállítási katalógus. Szerk. SZABOLCSI Hedvig–GALAVICS Géza. Budapest, MTA Művészettörténeti Kutató Csoport, 1980. 96.

² *Az Ország Tükre – A képes sajtó Magyarországon 1780–1880*. Budapesti Történeti Múzeum Vármúzeuma. 2012. szeptember 20.–2013. január 20.

³ „Képes világ”. Tudományos konferencia a 19. századi magyarországi illusztrált sajtóról. Országos Széchényi Könyvtár, 2012. december 6–7.

⁴ VARGA Emőke: *Az illusztráció a teóriában, a kritikában, az oktatásban*. Budapest, L'Harmattan, 2012.

⁵ PAPP Júlia: *Könyv és kép a 19. század elején. Blaschke János (1770–1833) illusztrációinak katalógusa*. Budapest, Argumentum–MTA BTK, 2012.